

Wahlmahlh. Esflaup

[illegible]

1397
ՃԵՄԱԶԻԻԿ ԷՎԼԵԼ Դ

ՄԻԻՆԱՏԻԻ ԷՐՃԻԵԱՍ

1290
 ԵԻՍԵՆ 11

ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ԱՊՐԻԼ 23

ԱՅԺԱՆՍ ԷԱՎԱՍ

Վրէննա , 21 ապրիլ

Հօնտրա , 22 ապրիլ

ան ալրնան պիտ թ

Պրիւսէ, 22 ապրիլ

Sh ասու ռապտա ակ.բլ.

1880

U. S. Navy. S. 1000/

պիրիպիր արտը ս

Թրապուրկ , 21 ապր

፲፱ ሆኖ ለገደብ

Թարգմանա օգուհն

վէթի, Սէլանիք

սրէրի լիմ նէհր

—Տէրիսպատէթ Սըրպիսթ ան սէֆի-

ԸՆԴ. Գրիսթիչեն ճուճատ իրթէսի

— Ինկի Քերոյն Բաղոյ Գոնդան Պոս-

—Պուլկարիսթանն զէ Բուսէլի Շար.

—Պիր միւտանէթ ագտէմ բէթրս.

— Իհրունէն Լօնտրատա պուլունան

—Ո՛ժանս Հաժանոն, իսկ անպօլտան

—Գրպրքստն եազտրգյարրնա կէօ

—Պա՛ռէրէ Ա՛յսթոհարան ԹԷՆԷ

—Պիբ իբի կիւնէ գատար Սէյանի.

— Բարիտէ Թապ ու նէյր օրունա

«Պաթանաթք սէնհէնէն | օնտոա սէ

Ֆիրի Միւսիւրիւս պաշա հազրէթլէրի,

ՏՐԼՄ ՕՊԱՊՈԼՆՍԸ ԿԿԱ, ԳՕՄԱՆՆԻՄԱՆՐ.

—Իմքերաթ օր Այնքսանտր հազոէթ.

—Տիւնքի նիւսխէմիզտէ Գատը քէօյ

ԻԼԱՆԸ ՐԷՍՄԻ

[illegible]

Գալաթիմի Կադտիկէ Կադգընտա

Առթագ սիրո զուէնան միւհթաճին

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՍԵՅԵԱՀԱԹ

ԻԶՄԻՐՏԷ ՊԻՐ ԳԱԶ ԿԻՒՆ

Մանգուժէն 4018 խմբի ներսիսինտէն
պաշտոնէ

Մէջքերը խաթախուեալ զինեթի, իւշ կիւն սօնրա, գատընլար իշին տա- խի խասեթէն, վէ տահա զիեատէ թէնստիւրի վէ կիւզէլ սուրէթտէ իծրա իտիմիշ տիր:

Եւզվի մէջգուրաւ, մէջքերը խայրաթ- խանէ քրիսէսինտէ, Մանչէսթէրտէն ալմէթ իթմէքտէ իւքէն, օրատա պու- լունմուշ, վէ նազըր թայեին իտիմիշ օլան Արժ. փորդալէսեան Ղևոնդ վար- դապետ Ս. Պատարագ. Թագտիս իթ- միշ, վէ Սպարթալեան էֆէնտի հազ- րէթէրի, Ողջոյն վազթիտէ քրիսէ- յէ կէտիկիտէ, էվլէլինտէն հազըր պուլունան օն իքի նէթէր գատընլար, էլլէրինտէ չիւէքտէն թաճլար իւշ միւ- շարիլէյի գաշըլարմըշլար, վէ միւզի- դալար չալընմաեա, վէ կեցցէ՝ սէտա- լարը իշիտիմէկէ պաշլամըշ տըր:

Պատէհու քեաթիքի ճէօմաթ խաթախանէսին հոգարքի գաթընա թօլլամըշ, վէ Սպարթալեան պիրա- տէր էֆէնտիլէր հազարաթը թարա- ֆընտան, զաթէն օգուճմուշ օլան, տիլլէսէսն նութգ. Թէքարէն օգուճ- մուշ, վէ պէսթէլէր վէ միւզիգալար- տան սօնրա, առաջնորդ հայր հազ- րէթէրի, օլ կիւն տախի պիր գընսա վէ կիւզէլ նութգ. իրատ էլլէմշ, վէ պատէհու Ղևոնդ վարդապետ տախի պիր միւշստի նութգ. օգուճմուշ, վէ հէր թագընա իրթապէն լազըմ կէրէն թէրէքըրիլէր թագտիմ իթմիշ, վէ օրիորդ Բէօլեան բիեանօ չալարագ կիւզէլ պէսթէլէր թէրէննիւմ էլլէմիշ, վէ պուլունարտան սօնրա օրիորդ Կուռ- նէլիա փափագեան, Չիլինկիրեան է- ֆէնտի թարաֆընտան գալլէմէ ալլէմըշ օլան չու աթիտէքի նութգու օգուճ- մուշ տուր:

Սիրեի Տիկիններ և Օրիորդներ
Մեր ամենուս ամուսինները, եղբայրնե- րը քանի մ'օր առաջ այս փառաւոր սրա- հին մէջ համասիրտ և համակամ հառաք- ուեթ էին սուրբ պարտ մը կատարելու, այս հոյակապ հիւանդանոցին բացման հան- դէսը տօնելու, և իրենց սրտագին շնոր- հակալութիւնն յայտնելու համար Ասեմա- շուք Սպարթալեան իշխարաց, որք իրենց մարդասիրութեան և առատաձեռնութեան արդէմանն այսպիսի աշատանարան մը կանգնեցին՝ հիւանդներու հառաջը դադ- րեցնելու, աղքատներու և թշուառներու տառապանքը մեղմելու և յուսաճատ տը- նանկներու արտասուքը սրբելու համար:

Մենք որ այն ազգային երախտագիտու- եթան զգացումներուն հաւատարմապէս թարգման կեցողներուն կողակիցները, մայ- րերը և քորերն ենք, մենք որ միւսնոյն չը- նորհապարտ յուզումներով համակուած մեր սիրտերու բաղնիքը կ'զգանք թշուառու- թեան այսպիսի աշատապարան մը կանգնող ճշմարտապէս քրիստոնէական առաքինու- թեան մը առջև, աններելի յանցանք մը գործած պիտի ըլլայինք՝ եթէ անտարբեր մնայինք, մեր բնական զգայնութեան ա- նարժան պիտի հանդիսանայինք՝ եթէ դե- դեկենք միւսնոյն ներսիսական պարտաւորու- թիւնը կատարելու:

Եւ քանի որ կեանքը մարդկութեան մե- ծագոյն մասին համար վիշտերու և ցաւե- րու հիւս մ'է, քանի որ ոչխարհիս մշտնե- նական կռիւի անպարէզ մ'է, ուր գիտու- թիւնը՝ տգիտութեան, հարուստը՝ աղքա- տին, հզօրը՝ տկարին դէմ յաղթանակ կը տանի միշտ խղճարներու, կարօտեալնե- րու և հիւանդներու թիւը աւելցնելով, միթէ կարելի է անտարբեր մնալ այսպիսի գլխաւորական հաստատութեան մը նկատ- մամբ, որ մարդու թշուառութիւնը ամու- ճելու կը սահմանուի, միթէ կարելի է ան- զգայ մնալ և համարաւոր լուծի թէ արական և թէ իգական սեռի թշուառ դասին հա-

մար, այսպիսի հոյաչէն ապաւէն մը կանգ- նողանչահանդեր կարեկցութեան մը առջև ներկայ ժամանակիս մէջ, զարագակրթու- թեան ամենէ մեծ կեդրոնները սեպուղ շատ երկրներու մէջ, մինչդեռ ինքնամուծութիւ- նը՝ ընկերակցութեան, շահու տենչը, ա- ռատասրտութեան, հաշիւը՝ զգացումի, և պատճառաբանութիւնը հաւատքին յա- ջորդելու կը նկրտի ի սուգ և ի ցաւ հըշ- մարտապէս առաքիններու, մինչդեռ, կը- սեմ, անձնական շահն ընդհանուրին շա- հէն նախադաս սեպուղու և թէ արանց և թէ կանանց զործերուն միակ շարժա- ութիւն ըլլալու կ'միտի տրտմապէս և երբ միւս կողմէն երկու գլխաւոր եղբարց, երկու առատաձեռն պայապատոց, վերջա- պէս ազգին երախտագիտութիւնը մշտնջե- նապէս պահանջելու իրաւունքը վաստկող Սպարթալեան Գալուր և Յովհաննէս էֆէն- տիներու բարեգործութեան անմահ յիշա- տակ մը թողուլը կը տեսնենք, միթէ կըր- նանք չուրստել ընդ միշտ շնորհապարտ գտնուելու, անոնց անուններուն մեր ա- մենուս սրտին մէջ անմահ երախտագիտու- թեան արձան մը կանգնելով, և իրենց յիշատակը սերունդէ ի սերունդ աւանդե- լով:

Քաւ լիցի:
Ուրեմն այս հանդիսաւոր պարագայիս մէջ ամենքս ալ ձայնակցինք մեր երախ- տագիտական օրհներգութիւններով ազգա- յին երկու բարերարաց և իրենց ազնիւ գերադասաններուն բարօրութեան համար իրտապէս աղանքը թշուառներու և աղ- քատներու պահպան Աստուծոյ, որով ոչ միայն ներսիսական պարտ մը կատարած, ոչ միայն մեր սիրտերը՝ իւր տրիտուր քրիս- տոնէական գլխաւորութեան նուիրած կ'ը- լանք, այլ նաև առաքինութիւնը և ճիմա- րիտ մարդասիրութիւնը խրախուսած կ'ը- լանք:

Մակայն, Տիկիններ, մեր երախտագի- տական պարտը այսօր խօսքով կատարե- լէ ետք մեզ կը մնայ ուրիշ պարտ մ'ալ կատարել գործըմ, և մարդկութեան ծա- ալանք:

Մարդասիրութեան ու բարեգործու- թեան գաղափարը և զգացումը աշխա- տինք ներշնչելու մեր ամուսիններուն, եղ- բայրներուն, որպէս զի ապագային համար Սպարթալեան իշխարաց վսեմ օրինակին հե- տեւողներ պատրաստած ըլլանք:

Ուր որ անը և անօգնական աղքատ մը կայ, ուր որ օրուան հացի կարօտ հիւանդ մը կայ, ուր որ բաղդէն հալածուած և մարդերէ լքուած յուսաճատ մը կայ, ուր որ անտէրունչ որք մը կայ, ուր որ մթու- թեան, ցուրտին, առանձնութեան դա- տապարտուած տառապեալ մը կայ, վեր- ջապէս ուր որ մոլորեալ՝ և տարերաց ան- գթութեան մատուած պանդուխտ ու ուղեւոր մը կայ, հոն գլխութեան հասնե- լու, սիրելու, գթելու, ողորմելու, սիրո- ւիլու և կարեկցելու պարտը կ'էթանուու- թեան ժամանակներէ մինչեւ մեր օրերը կատարուած է՝ լեռներու, կիրճերու և գագաթներու վրայ, անպատենքու մէջ հիւանդանոցներ, հիւրանոցներ, պատըս- պարաններ, որբանոցներ և դպրոցներ հաստատուելով:

Լուսաւորութեան անհրաժեշտ պիտոյից մին այս բարեպաշտական հիմնադրութիւնն է, յառաջիկութեան արժանի ազգ մ'ը- լալու պայմաններէ մին թշուառին կարեկ- ցիլն է, և վսեմալուք Սպարթալեան պա- յազատներն Չիլլէնիոյ Հայոց լուսաւորու- թեան մի այս պիտոյըն խոգարով յառաջ- դիմութեան պայմաններուն մին մեզ շնոր- հելով՝ այսօր մեզ ամենքս ալ պարտաւո- րեցին երախտագիտութեամբ աղաղակելու:

Ապրին Սպարթալեան իշխարաց և ապրին Տիկինայք Սպարթալեան, ապրին Սպար- թալեան ընտանեաց անդալուները: Ապրի- նոյնպէս մեր Գերապատիւ Հայր Մէլքի- սեդեկ Մուրատեան սրբազանն որուն ա- ռաքնորդութեան ժամանակ և հոգեւոր խրատներուն շնորհիւ վեհ սիրտերն այս- պէս կը յուզուին և արդ հաւատութեամբ կը համակուին կուռ և լքու անձերու համար: Եւ իցիւ թէ մարմնային հիւանդութիւնը և աղքատութիւնը դարմանուելու սահման- ուած այս հոյակապ հիւանդանոցին պէս նաեւ մտային ու բարոյական հիւանդու- թեանց դարմանը տուող երկուսեւ ուսում- նարաններու բացման հանդէսներն ալ կա- տարելու բաղդը ունենայինք օրին մէկը:

Մէջքերը նութգուճ խիթամընտա, կեցցէլէր սէտաթ արշը ալէանա չը- դարըլտըը հալտէ պիր կէօկէրչին ու-

չուրուճուշ, վէ պու միւնասէպէթլէ տէ, վարժուհի օրիորդ- Հուրիսիմէ Ճէզա- յիրլիեան, Ստեփան էֆէնտի Չագըր- եան թարաֆընտան թանգիմ իտիմիշ պիր կիւզէլ ոտանաւոր օգուճմուշ տուր քի, եւերթիւր միւսաաաա էթմէտիկին- տէն, եւերթիւր իւք իւշ պէլլիթիին պէ- եան իւշ իգթիթիպէ մէճպուր օլմու- շուգ տուր:

Հոլաթեան ոգի մ'այսօր կ'իջնէ յայս Գարկ գուարթադէմ, Չորս կողմ պատած երկնաբնակ Հրեշտա- կաց խումր վսեմ: Արեգական ճաճանչը ցոլան դէմքին վրայ շնորհալի, Սոյն այս Ոգեան քաջածանօթ է Ազգային կաճառի:

Պարթեւադուց ցեղ է նա արթուն Հովիւ Հայ Ազգին, ԸՍՊԱՐԹԱԼԵԱՆ ԵՂԱՐՏ Գործոց կայ ի յեթեք ի զննի, ԳԻՐԳՈՐԻՍ ԼՈՒՍԱՆՈՐԻՉ անմահ պաշտ- պան մեծ Գարկիս, Երկնայնոց Էտ կ'օրհնէ Ղևոնդ գործա՝ Աս- տուծոյ հաճելիս:

Իւր ձեռք բռնած ճաճանչափայլ բերէ ՊԱՍԿ անթարչամ, Հիւանալի տառերով սոյն խօսքեր դրու- մուած են վրան, Երանի՜ եւ որք խորին զաղքատն մինչև կենաց վերջ, Անոնց գըլուխ այսպէս Պսակ պիտի հիւսի երկնից մէջ:

Վէ պատէհու, պիր օրիորդ մարի- ֆէթիլլէ, Սպարթալեան էֆէնտի հազ- րէթէրի պաշընա, տէֆէնտի միւ- ռէթէպ պիր թաճ վազ իտիմիշ, վէ թէքարէն կէցցէ՝ սէտալարը պաշլա- մըշ. վէ պու հէնկեւմտէ, միւսմայիլէյ- հուճա օն իքի նէթէր գատընլար, քեաթիքի գատընլար թարաֆընտան, էֆէնտիլի միւշարիլէյէ, թագտիմի թէքէքըրիլէ ալմէր էլլէմիշլէր տիր: Վէ պուճուս սօնրա տախի, էր- քէքէր զինէթի կիւնինտէ օլտուղու միսիլու, պիր իեանէ տէֆթէրի քիւ- շատ օլունմուշ վէ գատընլար տա 600 մէ- ճիտիլէ եազըլմագըլդա հիւմէթ իթմիշ- լէր տիր:

Եւ զինէթ էօյլէ վազթիտէ խի- թամ պըլմուշ, վէ Սպարթալեան է- ֆէնտի հազրէթէրի, երին էվլէլի տէֆաաա օլտուղու միսիլու, թէքէք- քիւրլէր վէ կեցցէլէր սէտալարը իշի- տէրէք, քէնտի խանէսինտէ ալմէթ իթմիշ տիր:

Վէ շու աթիտէքի թէքէքըրիւնա- մէ տախի, էֆէնտիլի միւշարիլէյէ, պիր չօգ իմպարը չաթիլ պուլունտու- ղու հալտէ, իշխար Հայ Եհալիսի թա- րաֆընտան թագտիմ գըլընմըշ տըր:

Գերընտիր բարերար Ամոյս Ային կատարուած շքեղ հան- դէսն Չեր կանգնած Սուրբ Լուսաւորչի հոյակապ հիւանդանոցին մէջ, բոլոր Հայ հասարակութեան եռանդալին ցոյցն, ազգին և ազգային վարչութեան կողմէ, թէ մեր հոգեւոր Հովուին և թէ այլոց ար- տասնած խանդալին խօսքերն, Չեր բա- րերար հոգին հոգակելու բաւական չհամա- ընելով՝ այսօր այս ընդհանուր ուղեգր կը մատուցանէ Չեզ բոլոր Չիլլէնիոյ Հայ ժողովուրդը, իր խորին երախտագիտու- թեան զգացմունքը յայտարարելու:

Մարդկութեան բարեբարներն Նախա- նախութեան պարգեւներ են, Ժողովուրդը կենդանութեան և լուսաւորութեան հե- րոսներ են, ու արժանի չէ թէ միայն բա- նաւոր ու գրաւոր երախտագիտութեան հանդէսներու, այլ փառաւոր արձաննե- րու:

Վսեմալուք Տէր, Չիլլէնիոյ ժողովուր- դը Չեր և ձեզի նման բարեբարներու վսեմ գործերով պիտի պարծի, մարդկութիւնն զՉեզ իր անժան բարերարաց կարգը պիտի դասէ՝ վասն զի դուք ասոր բաղմատեակ վրտերուն մէկ մասը վեհաճանապար սիր- ւելով համապատիւ կը հանդիսանաք այն բարերարաց որ մարդկութեան լուսաւո-

րութեան համար զոհեցին հանճար ու կեանք:

Ուստի կ'աղաչուիմ, Վսեմալուք Տէր, ըն- դունելով այս ինքնաբեր ուղերձն, որ մեր ջերմ սիրտերուն տկար մէկ արտայայտու- թիւնն է, և հաւատար եղիք որ Հայ Ժա- ղովուրդն Չեր վեհանձն բարերարութեան առջև թէ ներկային և թէ ապագային մէջ անմուռն օրհներգու պիտի մնայ երկու- Հարազատ եղբարց:

(Սորոքը-Ռէնտ)

Իշիթ պու ֆազիլէթ զինէթի պու- ետուա իծրա իտիլէրէք, տէմիրտէն լւէք երեւնքըրտէ տախի պիր էսէրի միւթիտ պրագմըշ, հէր քէս վէ հէր սընթի մէմուճ վէ մէրուր օլմուշ, վէ Սպարթալեան նամը նամիսի տախի, էպէտիլիք չէրէթ ու իթթիխարընա մա- լիք օլմուշ տուր:

Իզմիր Հայրաբմըշ, վագաա, պու- ճիհէթլէ րահալթ օլմուշլարտըր, լաքին, իքի պիւրիւք իհթիեաճալը տահա վար տըր, վէ պուլունարընտա պիր գըր, վէ տիկէրի էրքէք մէքթէպի տիր, վէ պու իքի իգպալէ տախի, եազըն վա- գըթտա նայիլ օլաճագլարը, պիղճէ իւմիտի գալիտէն տիր, եանի տիմէք իսթէրիլ քի, մագալլաւ, էկէր, ազ վագըթտա, միլլէթիմիլին հէր եւրտէ մէվիլին սէպէպ օլմագտա օլան օլմէ- լուն հասէտէրիլք, վէ մէզմուճ նան- քէօրլիւք եւլանլարը պաշ գալտըրու- րագ, զէվաթը համիլէթմէնտանըն ֆազիլէթ ալմէլլէրիլէ սէօնտիւրմէլէ չալըլմագլար իսէ, մէջքեր իքի մէք- թէպէրին տախի ինչա վէ թանգիլինէ, եա երին Սպարթալեան էֆէնտիլէրին, վէ եախօտ սայիր զէվաթը սահիպ գուտըրթ վէ սախալէթին, լուծի ու հիւմէթ պուլունարագլարը, էմէլի եղ- լէպտէն տիր:

Իզմիրէ օլան եօճուլուղուճուղ, պու կիւն խիթամ պուլաճաղընտան, իքի յէյ վար տըր քի, օնուստա պիրինի վաճիպտէն, վէ տիկէրին տախի է- հէմիլլէթտէն տախ իթթիլիմիլտէն, իշար իտէրիլք:

Վաճիպէտէն օլան, չէհի մէզպուր- տա, պիւրիւք քիւլիւք հէր թարաֆ- տան, մին զայրի իեապաթ կէօրմիւշ օլտուղուճուղ հիւրմէթ վէ ինսանիլ- յէթ տիր քի, ումուճ սուրէթտէ թե- չէքըրիլ աղիմիմիլ թագտիմ իտէ- րիլք: Վէ իզմիր պիղիմ իշին իքինճի պիր վաթան սաեըլտըլընտան, չիւնքի, թա վագթի սէպալէթիմիլտէ, Մես- րովպեան վարժարանտա, ազաօգ. Թահ- սիլի ուլում ու թէրպիլէ իթմէքլիք իգպալինէ նայիլ օլմուշուղ տուր, գալ- պիմիլտէ խուսուսի պիր հիւսնի թէ- վէճիւհ հիւրիւք պուլուն խաչտաղը, տայիմա թարագըր վէ թէգաաաալում վէ չէրէթ ու իթթիլիսարընը արըու վէ Ալահտան թէմէննի իտէրիլք:

Վէ հէմիլլէթտէն պուլունան խու- սուս տա չու տուր քի, պիղ իզմիրտէն, էվրօպաեա եօլճու օլաճաղըմըշ վագթ- տա, օրատան պիլ բաշաթթ լալմագ- լըղա լիւզում կէօրմիւշիւք տիր: Վէ կէրչի պաղը, էվրօպաեա եէնի կիտիպ կէլիլիլ օլան տօսլար, չիմտիլէրտէ, էվրօպաճա հիւ պիր լիւզումու օլմա- տըլըն պիլտիրմիլլէր տիր, հալ պու քի պիղ, զաթէն եազընտա ալմէթ իտէճէք օլուպ, վէ թիւրքիսանը իսէ բէք ալէա թանըտըլըմըղտան, ալմէթ- տէ պիր թագըմ կիւճիւքլէրէ թէտա- տիւթ իթմէքտէն իսէ, իքի լիւրա ֆե- տա իթմէքլիլի, տահա էվլէա սայտը- ղիմիլտան, քէնտի գարարըմըղտա գալի գալարագ, պիր բաշաթթ ալ- մըլըղ տըր:

Յիլվագը, էվրօպաաա, իւշ տէվլլէ թօրօղընտա, իւշ այ կեղիպ տօլաշ- տըլըմըղտա, հիւ պիր եէրտէ, վէ հաթթա, էվլլէլէրի, հէր տէվլլէթ թօր-

Վր ծախուի ամէն Կեղծծամալաճառնն ընէ, Լ'նու շահոտ Իւզաւա
ճառննրէն, և Լ'նդիլացի Գեղալաճառննրն ։

Ղըւննտա 368 նիւմէրօլու Ֆարմասի Պրիթսնիք նամ Խնկիլիզ Էճշա-
խանէսինտէ սաթթլամպտա տրք ։